

10 woonvormen voor ouderen - Tussen thuis en het verpleeghuis zijn andere woonvormen nodig om langer thuiswonen voor ouderen mogelijk te maken

In dit artikel vind je 10 woonoplossingen voor senioren.

Auteur Yvonne Witter. Bron <https://www.beteroud.nl> dd 11 november 2019

In Nederland komen steeds meer woonvormen voor om langer thuiswonen voor ouderen mogelijk te maken. Al moet het volume nog wel omhoog zijn het aantal en de diversiteit toch bemoedigend. Wat is er te zien in Nederland aan woonvormen?

1. **Getransformeerde verzorgingshuizen**

Er zijn diverse **getransformeerde verzorgingshuizen** te vinden. Een mooi voorbeeld is Samen Anders - <https://laurenswonen.nl/locatie/samen-anders/> - van Laurens Wonen in Rotterdam. In het complex wonen 66 huurders, een mix van sociaal-maatschappelijk en financieel kwetsbare en minder kwetsbare mensen. Een deel is nog verpleeghuis met nog zo'n 170 bewoners. Jongeren en ouderen wonen samen in het complex. Per etage zijn er gemiddeld 16 woningen met telkens één gemeenschappelijke huiskamer. Huurders huren een studio en zetten zich minimaal 10 uur per maand in voor de andere bewoners, het gebouw of het concept. Zij betalen € 400,- per maand inclusief servicekosten en energie. Het motto van Samen & Anders is dat meedoen en meetellen bijdraagt aan welbevinden. Iedereen heeft zijn eigen kracht en kan op diverse vlakken iets betekenen voor een ander.

2. **Woongemeenschappen**

Er zijn allerlei **woongemeenschappen** van ouderen, van meerdere generaties of doelgroepen te vinden. Een aansprekend wooncomplex is Eikpunt - <https://www.woongemeenschapeikpunt.nl/> - in Lent waar sinds 2016 zo'n 95 bewoners van verschillende generaties samenwonen en voorzieningen delen. Het is een mix van 40 huurwoningen en 9 koopwoningen, gerealiseerd door wooncorporaties Talis en de WBVG. De bewoners voelen zich verbonden door de vier pijlers van de woongemeenschap: meergeneratiewonen, duurzaamheid, stilte en bezinning en gemeenschapsvorming. Bij het ontwerp van het project is bewust rekening gehouden met het vergemakkelijken van ontmoeting. De bewoners doen zo veel mogelijk in zelfbeheer, zoals onderhoud van tuin en huis. In wooncomplex De Eijk - <https://www.platform31.nl/nieuws/succesfactoren-multiculturele-woongemeenschap-de-eijk> - in Hoofddorp vormen 20 van de 86 woningen een thuis voor een multiculturele woongemeenschap voor oudere migranten. De bewoners zijn afkomstig uit Somalië, Marokko, Jordanië, Palestina, Suriname, Irak, Iran en Nederland. De jongste bewoner is 58, de oudste is de negentig gepasseerd.

3. **Hofjes**

Ook een vorm van gemeenschappelijk wonen zijn de **hofjes** waarvan het Knarrenhof - <https://knarrenhof.nl/> - het bekendste is. Hofjes van vroeger in een eigentijdse jas. In Zwolle is in 2017 het eerste hofje met 48 woningen opgeleverd. Er staan al tientallen nieuwe te bouwen hofjes op stapel en nog veel meer in de pijplijn. Bewoners kijken naar elkaar om, doen activiteiten samen maar hebben wel de nodige privacy. In Almere zijn er ook plannen voor hofjes - <https://www.zorgsaamwonencongres.nl/nieuws/20191015-eigentijdse-variant-van-hofjes-in-almere-haven> - En in Hollandse Kroon is er sinds de zomer van

2019 het Polderhofje - <https://www.polderhofje.nl/> -.

4. **Woonzorgcomplex**

De Klinkenberg - <https://www.beteroud.nl/nieuws/thuis-bij-de-klinkenberg> - een **woonzorgcomplex** is in 2018 in Ede opengegaan en het bestaat uit vier gebouwen die rond een plein staan middenin een woonwijk. De gebouwen zijn met elkaar verbonden. Er is een binnenplein en er zijn tuinen rondom. Doorgangen verbinden de binnentuin met de omgeving, nodigen uit tot een wandeling en geven zo aanleiding tot ontmoetingen, participatie en sociale samenhang tussen mensen. Er zijn 120 tweekamerappartementen voor mensen met fysieke beperkingen en voor mensen met dementie. Daarnaast zijn er 13 eenkamerappartementen voor kortdurende zorg. Voor iedere tien appartementen is er een huiskamer. Iedere huiskamer heeft een ruim balkon aan de kant van het plein. De tweekamerappartementen zijn 45 m². In de toekomst kan van die twee woningen één woning gemaakt worden zodat het vastgoed flexibel ingezet kan worden voor andere doelgroepen mocht dit nodig zijn. Zorgorganisatie Vilente en architect Jarno Nillesen van bureau Wiegerinck wilden graag een veilig én open gebouw zijn. Met verbinding naar de wijk. Dat is gelukt en is een goed voorbeeld van het integreren van zorg in de wijk.

Park Entree - <https://www.platform31.nl/nieuws/een-complete-woonbuurt-voor-de-actieve-50-plusser> - in Schiedam is het eerste nieuwbouwproject, dat volgens het leefconcept Senior Smart Living - <https://www.seniorsmartliving.nl/> - is gerealiseerd. In co-creatie met toekomstige bewoners heeft projectontwikkelaar Blauwhoed 79 koophuizen en 10 middeldure huurappartementen gerealiseerd. De bewoners worden allemaal lid van de 'ParkEntree-vereniging'. Van de servicekosten die zij betalen wordt onder meer die hospitality manager betaald, die bewoners gaat ondersteunen bij het organiseren van activiteiten en de huur van de lounge.

5. **Thuishuizen**

Er zijn 5 **Thuishuizen** in ons land. Het Thuishuis - <https://www.ad.nl/woerden/thuishuis-is-bewezen-succes-voor-alleenwonende-ouderen~a7f57895> - onderdeel van het Thuishuisproject, is een huis voor (alleenstaande) ouderen met een smalle beurs die op een fijne manier met anderen oud willen worden. Bewoners van een Thuishuis hebben een eigen woonruimte van ongeveer 40m² met een woonkamer, pantry, eigen badkamer, slaapkamer. Zij delen met andere bewoners gemeenschappelijke ruimtes, als een huiskamer, een keuken, een wasruimte, een logeerkamer en een tuin of terras. Het Thuishuisproject bestaat uit twee onderdelen: het Thuishuis, de kleinschalige woonvorm voor 5 tot 7 bewoners en het Thuisbezoek: een verzameling van activiteiten gericht op ouderen in de buurt of wijk om hen steuntje in de rug te geven om 'weer mee te doen' en om hun netwerk te verstevigen, (door geschoolde) de vrijwilligers. Ook kunnen vrijwilligers – indien nodig - ondersteuning bieden in het Thuishuis. Corporatie Goed Wonen te Gemert heeft een eigen variant gerealiseerd, het 'Samen'Thuis.

6. **Levendige buurten buiten Nederland**

Buiten Nederland zijn er ook interessante ontwikkelingen te vinden. Zorgorganisatie Triamant® in Vlaanderen creëert **levendige buurten** die leven toevoegen aan de jaren en jaren aan het leven. Al vier buurten werken volgens deze visie: in Sint-Truiden, Geluwe, Zottegem en Ronse. En er zijn er nog twee

in ontwikkeling: in Puurs en Bree. Ze maken gebruik van de principes van de Blue Zones, dus de gebieden in de wereld waar meer vitale honderdplussers wonen dan elders. Van die Blue Zones® heeft Triamant geleerd dat een goede levensstijl draait om deze zeven assen: actieve beweging, een evenwichtige, gezonde voeding, voldoende intellectuele uitdaging, stressvrije momenten, zingeving, een doel in het leven en goed gezelschap. Iedere buurt heeft drie coaches: een leefcoach, wooncoach en zorgcoach. De leefcoach stimuleert bewoners om activiteiten te organiseren en ondersteunt hen daarbij. De wooncoach stuurt de dienstverlening aan en is doorgaans eindverantwoordelijke. De zorgcoach helpt de bewoner met het regelen van zorg en gaat desgewenst mee in gesprek met de huisarts. Hij of zij kan ook als woordvoerder optreden.

In een ander buurland van Nederland, Duitsland zijn Familie-initiatieven - <https://www.kcwz.nl/thema/woonvariaties/families-organiseren-woonvorm-voor-mensen-met-dementie> - voor mensen met dementie al gemeengoed. In Keulen is in 2006 is de eerste **woongemeenschap voor mensen met dementie**, gerund door familie, geopend. Er zijn inmiddels 17 woongroepen in Keulen. Het bijzondere is dat de kinderen hier het heft in handen hebben en veel tijd stoppen in de zorg voor hun ouders. Een moderator adviseert hen daarbij. Een woongroep telt 8 tot 10 bewoners.

In Amsterdam - <https://www.kcwz.nl/thema/woonvariaties/odensethuis-we-hebben-het-vandaag-nodig> - en Wijchen zijn de eerste experimenten gaande om ook in Nederland dit van de grond te krijgen.

7. Woonconcepten 'omzien naar elkaar'

Er zijn woonconcepten waar het meer gaat om het gedachtengoed rond '**omzien naar elkaar**' dan om de stenen. Zoals de tien Zorgsamen buurten - <https://www.beteroud.nl/beteroud/media/documents/Publicatie-Samenredzaam-4-maart-kopie.pdf> - in Eindhoven. Dit zijn buurten waar buurtbewoners gemakkelijk een beroep op elkaar kunnen doen en iets voor elkaar kunnen betekenen. Er is een plek waar mensen laagdrempelig heen kunnen. En waar ze activiteiten voor elkaar organiseren, zoals een high tea, tekenlessen, of taal cursus. Belangrijk is dat mensen het gevoel krijgen dat ze niets hoeven en niets verplicht zijn. 'Onze ervaring is dat mensen simpel beginnen en voordat je het weet zijn er 30 belangstellenden.'

Corporaties Rijswijk Wonen en Vidomes, welzijnsorganisatie Welzijn Rijswijk en zorgorganisaties Florence en WoonZorgcentra Haaglanden hebben samen met de gemeente Rijswijk het initiatief genomen om een flatcoach - <https://www.kcwz.nl/thema/woonomgeving/flatcoach-verbinder-aanjager-en-steuntje-in-de-rug> - aan te stellen in twee Rijswijkse flats. De flatcoach draagt eraan bij dat ouderen langer thuis kunnen wonen doordat hij voor wat extra hulp en begeleiding zorgt. De flatcoach stimuleert bewoners bijvoorbeeld actief mee te doen aan welzijnsactiviteiten. Ook signaleert hij als het niet goed gaat met bewoners, als eenzaamheid dreigt, maar ook als er sprake is van overlast in de flat.

Er zijn ook interessante woonprojecten die nog niet gerealiseerd zijn maar wel volop **in ontwikkeling**. De één is verder dan de ander. In het voorjaar van 2019 legde minister Hugo de Jonge de eerste steen van het wooncomplex Hpf vanm Leij - <https://www.platform31.nl/nieuws/hof-van-leijh-bouwen-voor-een-mix-van-jong-en-oud> - in Haarlem. Het complex van 150 appartementen voor verschillende doelgroepen (waaronder ouderen) wil bijdragen aan het langer zelfstandig thuis wonen van zijn bewoners. De ouderencoach en wijkregisseur

van de corporatie gaan hier een rol in vervullen, samen met de zorgorganisaties. De oplevering vindt eind 2020 plaats. De Cooperatieve Vereniging Ecodorpen Gelderland - <https://cveg.nl/> - (CVEG) staat voor (het vormen van en wonen in) een ecologisch en duurzaam dorp of wijk. Het streven is zelfvoorzienend te zijn op verschillende gebieden; zeker wat betreft energie en voeding. Zij willen graag woonprojecten maken waar zorgvragers en zorgdragers naast elkaar gaan wonen, en ook zorgprofessionals. Samen met corporaties Talis en de WBVG willen ze in Nijmegen projecten bouwen met zorgwoningen en gewone woningen, allemaal duurzaam. Het eerste Oudenhuis - <https://www.platform31.nl/nieuws/wooninitiatief-het-ouden-huis-een-extramurale-voorziening-met-intramurale-trekjes> - komt volgend jaar in Bodegraven, waar 22 appartementen gebouwd worden door corporatie Mozaiëk Wonen. Het Ouden Huis is een betaalbare woonvoorziening waar senioren zelfstandig kunnen wonen met 24 uur per dag de zorg van een inwonend gastgezin. Het is bedoeld voor een mix van mensen die geen zorg, thuiszorg én verpleeghuiszorg nodig hebben. Het Leven Liefhuis - <https://kunstenaarshuizen.amsterdam/> - wordt een woongemeenschap voor oudere kunstenaars met dementie en wordt door corporatie Stadgenoot, de zorgorganisatie ZGAO en stichting Kunstenaarshuizen de komende tijd gerealiseerd. En corporatie Waterweg Wonen ontwikkelt een woonproject Samen langer thuis - <https://www.waterwegwonen.nl/over-waterweg-wonen/nieuws/wilt-u-samen-woongeluk-delen/> - voor sociale en actieve 55-plussers die elkaar graag een helpende hand bieden. Corporatie Habion heeft de afgelopen jaren diverse verzorgingshuizen een tweede jeugd gegeven. Alle ervaringen die deze landelijk werkende ouderenhuisvester heeft opgedaan gebruiken zij in het concept LIFE - <https://www.habion.nl/projecten/life-amsterdam-houthavens/> -. In het hart van de Houthaven te Amsterdam komt een bijzonder woongebouw met moderne appartementen voor betrokken mensen van 60+ uit Amsterdam. In totaal komen er 131 appartementen, zowel koop als sociale en vrije sector huur. Zoals bij de meeste nieuwe woonprojecten speelt het omzien naar elkaar een belangrijke rol.

Voorlichting over woonvormen ouderen

Naast het creëren van nieuwe woonvormen is het belangrijk om ouderen in de juiste woning te krijgen. Bewustwording en voorlichting is hiervoor nodig. Doorstroommakelaars, - <https://www.zorgsaamwonencongres.nl/nieuws/20191101-op-tijd-nadenken-over-het-wonen-in-den-haag> - zoals in Den Haag kunnen een rol spelen, net als seniorenconsulenten, verhuisadviseurs en ouderenadviseurs. Zij kunnen meedenken met de oudere maar ook met professionals. Voorlichtingscampagnes zoals 'Lang zult u wonen', voorlichtingsprojecten zoals 'Prettig Veilig Thuis wonen' van Brabant Wonen en Brabant Zorg of programma's als Wonen met Gemak - <https://www.beteroud.nl/zelfstandig-wonen/wonen-met-gemak> - zijn onmisbaar.

Knelpunten bij realisatie woonvormen

Bij het realiseren van deze woonvormen lopen initiatiefnemers tegen knelpunten aan. Locatie is het grootste knelpunt, maar ook financiering en samenwerking. Platform 31 ontwikkelt samen met de RVO en Aedes in opdracht van het ministerie van VWS in het driejarige project Woonvarianten voor ouderen - <https://www.platform31.nl/thema-s/wonen-zorg-en-gezondheid/wonen-en-zorg/woonvarianten-voor-senioren> - kennis over het opzetten van

wooninitiatieven voor senioren. Elk jaar worden 10 initiatieven gevolgd en bekeken op welke wijze deze initiatieven met knelpunten zijn omgegaan, welke lessen hieruit getrokken kunnen worden en wordt samen met een kopgroep naar oplossingen gezocht. Hier kan ieder zijn voordeel mee doen zodat het aantal woonvormen kan stijgen. Er gebeurt al veel maar het mag nog een tandje sneller!